

KOSKE
KESKI-SUOMEN
SOSIAALIALAN
OSAAMISKESKUS

RAPORTEJA 35

ARVIOINTI

KESKI-SUOMEN SOSIAALIALAN

OSAAMISKESKUKSEN

TOIMINNASTA VUONNA 2011

SOSIAALI
ALAN
OSAAMIS
KESKUKSET
10
VUOTTA

ANTERO RUOKOKOSKI

Julkaisija

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus

Raportteja 35

Osoite:

Matarankatu 4

40100 Jyväskylä

www.koskeverkko.fi

ISBN 978-952-5477-38-2

ISSN 1459-4757 (painettu)

ISSN 1459-479X (verkkojulkaisu)

Painopaikka Sovatek

Jyväskylä 2012

TIIVISTELMÄ

Tekijä	Antero Ruokokoski
Raportin nimi	Arviointi Kosken toiminnasta vuonna 2011
Kustantaja	Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus
Painopaikka	Jyväskylä
Vuosi	2012
Sivumäärä	42
Sarjanro	35

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus on tavoittanut sosiaalialan toimijat Keski-Suomen alueella vuonna 2011 kohtuullisen hyvin. Tilastotietoa kerättiin vuoden aikana 189 tapahtumasta. Tämä ei kata aivan kaikkia Kosken ja eri hankkeiden vuoden aikana järjestämiä tapahtumia. Todellinen tapahtumien määrä oli 10-20 % enemmän. Määrä on kuitenkin riittävä antamaan oikean kuvan Kosken tilaisuuksien kävijöistä ja heidän näkemyksistään. Toimialoittain tarkasteltuna sekä sosiaalityöntekijöiden että perhetyöntekijöiden osuus vuoden 2011 tilaisuuksien osallistujista oli kuudesosa. Päihde- ja mielenterveystyössä työskenteli kaikkiaan lähes kahdeksasosa osallistujista, samoin vanhustyön piirissä. Varhaiskasvatuksessa, vammaispalveluissa ja terveydenhuollossa työskenteli kussakin kymmenesosa kaikista osallistujista. Lastensuojelutyössä toimivien osuus osallistujista oli viidesosa. Osallistujien taustaorganisaatioista kuntien osuus oli kaksi kolmasosaa. Sairaanhoidopiirin sekä kuuden yhteistoiminta-alueen ja liikelaitoksen yhteenlaskettu osuus osallistujista oli liki kahdeksasosa. Kymmenen prosenttia tilaisuuksiin osallistujista ilmoitti taustaorganisaatiokseen jonkin järjestön tai säätiön tai yksityisen palveluntuottajan. Oppilaitosten osuus taustaorganisaationa oli lähes kymmenesosa.

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen vuonna 2011 järjestämiin työkokouksiin ja koulutusilaisuuksiin oltiin kaiken kaikkiaan varsin tyytyväisiä. Vastaajista kolmasosa piti tilaisuutta kokonaisuutena erinomaisena ja kaksi kolmasosaa hyvänä. Samaan tapaan arvioitiin tilaisuuksien hyöty itselle sekä tiedon käyttökelpoisuus työssä. Työkokouksen koki vastanneen odotuksiaan erinomaisen hyvin yli kolmannes vastaajista eli edellisiin väittämiin vastanneita useampi. Tilaisuuksien kokonaisarviointien vertailussa parhaat arviot saaneet tilaisuudet liittyivät lapsiin, vammaisiin ja vanhuksiin eli tämän päivän yhteiskunnassa heikoimmassa asemassa oleviin ihmisryhmiin.

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen voidaan katsoa saavuttaneen tavoitteensa keskisuomalaisen väestön tarpeista lähtevänä ja arvostettuna sosiaalialan kehittämisen ja ammattitaidon vahvistamisen yhteisönä, minkä myös mediaseuranta vahvistaa.

SISÄLLYS

JOHDANTO	5
1 KESKI-SUOMEN SOSIAALIALAN OSAAMISKESKUKSEN TILAISUUDET JA NIIDEN OSALLISTUJAT	5
1.1 Perus-, palvelu- ja hanketoiminnan tilaisuudet ja niiden osallistujat	7
1.2 Arviointikyselyiden jakautuminen	9
1.3 Osallistujien toimialat	10
1.4 Osallistujien taustaorganisaatiot	12
1.4.1 Kunnat, sairaanhoitopiiri, yhteistoiminta-alueet ja liikelaitokset	13
1.4.2 Järjestöt ja säätiöt	16
1.4.3 Yksityiset palveluntuottajat	17
1.4.4 Oppilaitokset	17
2 ARVIOINTIKYSELYIDEN ANALYSOINTI	18
2.1 Arviointikyselyiden väittämät	19
2.1.1 Väittämien perustelut	24
2.2 Kollegoiden tapaaminen vai asiantuntija- puheenvuorot?	25
2.2.1 Kollegoiden ja muiden ammattilaisten tapaamisen ensisijaisuutta korostaneet osallistujat	27
2.2.2 Asiantuntijapuheenvuorojen ja uuden tiedon ensisijaisuutta korostaneet osallistujat	29
2.3 Tulevaisuuden toiveet Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskukselle	32
3 POHDINTA	34
4 MEDIASEURANNAN YHTEENVETO	35
MEDIASEURANNAN LÄHTEET	39

JOHDANTO

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen (Koske) tehtävänä on muiden sosiaalialan osaamiskeskusten tavoin ollut sosiaalialalla tarvittavan asiantuntemuksen kehittymisen ja välittymisen turvaaminen. Kymmenennen toimintavuoden kohdalla on paikallaan pysähtyä hetkeksi arvioimaan sitä, kuinka Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen toiminnalle asetetut tavoitteet ovat toteutuneet eli keitä ja kuinka toiminta palvelee. Kysymykseen, keitä Kosken tilaisuuksissa on käynyt, vastataan pääluvussa 1. Luku 2 keskittyy siihen, millaisena kävijät ovat Kosken toiminnan kokeneet. Viimeisestä luvusta käy ilmi Kosken näkyvyys mediassa vuoden 2011 aikana.

1 KESKI-SUOMEN SOSIAALIALAN OSAAMISKESKUKSEN TILAISUUDET JA NIIDEN OSALLISTUJAT

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen keskeisenä tehtävänä on sen perustamisesta alkaen ollut sosiaalialan ammattilaisten kohtaamispaikkana toimiminen. Tietoja tilaisuuksiin osallistujien lukumääristä, toimialoista ja taustaorganisaatioista ei ole ollut juurikaan käytettävissä. Kymmenennen toimintavuoden 2011 kävijöistä pyrittiin saamaan aiempaa tarkempaa tietoa. Tämän luvun tarkoituksena on selventää keitä Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen tilaisuuksissa kävi.

Tilastotietoa Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen vuonna 2011 järjestämistä tapahtumista on 189 tapahtuman ja 3576 osallistujan osalta¹,

¹ Osallistujatietoihin ei ole sisällytetty Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen työyhteisöön ja kehittämisyhteistyöhön kuuluvia toimijoita. Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen vuoden 2011 kävijätieto on olemassa erillisenä Excel-tiedostona.

tosin näistä lähes tuhannen osallistujan taustatiedot puuttuvat². (Osallistujien luku kertoo käyntien määrän, johon saattaa sisältyä myös saman henkilön useampi käynti eri tilaisuuksissa.) Tilastot eivät ole lopullinen totuus tilaisuuksien ja niiden osallistujien kokonaismäärän suhteen, koska osasta tapahtumia ei tietoja kerätty tai välitetty eteenpäin tai ne koottiin eri tarkoituksiin tai eri tavoin.³ (Esimerkiksi valtakunnallinen kehittämistyö, jossa yhdeksi kävijäksi tilastoitu henkilö voi tarkoittaa vaikkapa puolen vuoden kurssille osallistumista).

Tiedon tilaisuudesta oli lähes puolet (45%) osallistujista saanut sähköpostitse ja yli kolmasosa (37%) ollessaan edellisessä vastaavassa tilaisuudessa. Esimiehen tai työyhteisön tai työkaverin kautta oli tiedon saanut viidennes osallistujista (20%). Edellisen kokoontumisen muistio oli tavoittanut vain noin yhdeksäsosan (11%) osallistujista. Merkille pantavaa on, että ainoastaan yksi henkilö kertoo hankkineensa tiedon tilaisuudesta Sonette-yhteisöverkon sivuilta ja yksi henkilö Kosken internet-sivuilta. Jatkossa tiedon kokouksista ja koulutuksista toivottiin tulevan sähköpostitse.⁴

Luvusta 1.1 käy ilmi, kuinka tilaisuuksiin osallistujat jakautuivat osaamiskeskuksen perustoiminnan, palvelutoiminnan ja hanketyön tilaisuuksiin. Seuraavasta luvusta 1.2 selviää, miten toteutetut arviointikyselyt näille sektoreille jakautuivat. Osallistujien toimialat ovat tarkastelun kohteena

² Näistä 975 osallistujasta 666 on valtakunnallisen rahapelihaitat/osaamisen kehittämisen koulutuksiin ja kursseille osallistujia ja 137 henkilökohtaisen avun keskuksen kokouksiin ja vertaisryhmiin osallistujia. Lapset ja Perheet Kaste -hankkeen Vahvuutta vanhemmuuteen työmallin -seminaariin osallistujia on 130. Loput 42 osallistujaa ovat peräisin Lapset ja Perheet Kaste -hankkeen lukuisista tapahtumista.

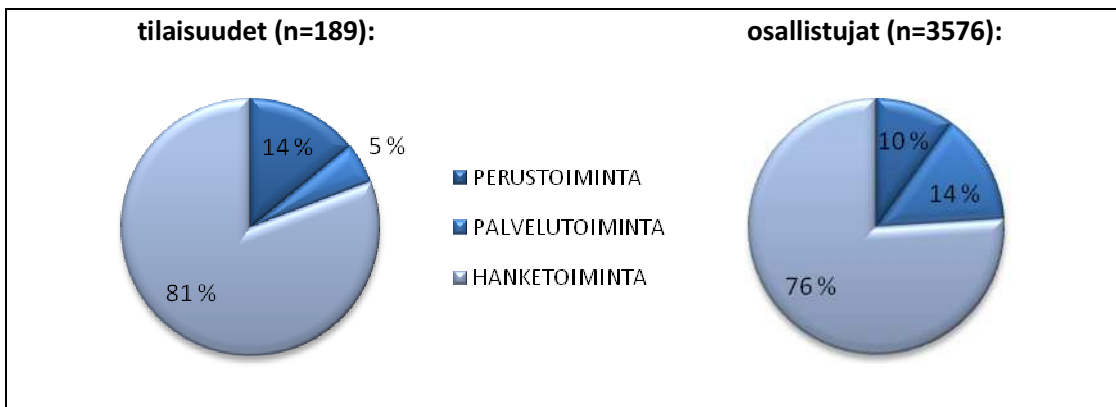
³ Mainitusta tapahtumien kokonaismäärästä puuttuu esimerkiksi Keski-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenneselvitykseen liittyvistä tilaisuuksista yli puolet (12kpl). Sosiaaliamiehen opetus-tilaisuudet ja lastensuojelun moniammatillisen asiantuntijaryhmän kokoukset puuttuvat luvusta kokonaan, kuten osa muistakin työkokouksista.

⁴ Tiedot ovat peräisin yhteensä 228 osallistujalta 24 tapahtumasta 8.3.-9.9. välisenä aikana. 23.2. pidetyn aikuissosiaalityön kokouksen vastauksia ei huomioitu johtuen osin erilaisista vastausvaihtoehdoista. Prosenttiluvut ovat yhteenlaskettuna yli 100%, koska seitsemäsosa (16 %) osallistujista vastasi kahteen tai useampaan kohtaan.

luvussa 1.3. Luvussa 1.4 käsitellään osallistujien taustaorganisaatioita, kuten kuntia, sairaanhoitopiiriä, yhteistoiminta-alueita ja liikelaitoksia (luku 1.4.1), järjestöjä ja säätiöitä (1.4.2), yksityisiä palveluntuottajia (1.4.3) sekä oppilaitoksia (1.4.4).

1.1 Perus-, palvelu- ja hanketoiminnan tilaisuudet ja niiden osallistujat

Oheisissa ympyräkaavioissa on esitetty Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen perus-, palvelu- ja hanketoiminnan osuudet kaikista vuoden 2011 tilaisuuksista ja niiden osallistujista.

Kaavio 1. Perus-, palvelu- ja hanketoiminnan osuudet Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen tilaisuuksista ja niiden osallistujista v. 2011

Suurin osa Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen vuonna 2011 järjestämistä tilaisuuksista oli hanketoiminnan tapahtumia. Näiden osuus oli neljä viidesosaa (81%) kaikista tilaisuuksista. Hanketoiminnan tilaisuuksiin osallistuneiden osuus oli noin kolme neljäsosaa (76%) kaikista osallistujista. Perus- ja palvelutoiminnan tilaisuuksien määrä oli viidesosa kaikista vuoden 2011 tilaisuuksista. Näihin tilaisuuksiin osallistuneiden osuus kaikista vuoden 2011 tilaisuuksiin osallistujista oli noin neljäsosa (24%). Perustoiminnan osuus kaikista Kosken järjestämistä tilaisuuksista oli lähes seitsemäsosa (14%) ja näiden osallistujista kymmenesosa (10%). Palvelutoiminnan tilaisuuksien osuus kaikista vuoden 2011 tilaisuuksista oli sitä

vastoin vain yksi kahdeskymmenesosa (5%). Tästä huolimatta näihin osallistuneiden osuus oli noin seitsemäsosa (14%) vuoden 2011 tilaisuuksiin osallistujista. Tämä johtuu siitä, että palvelutoiminnan tilaisuuksista osa oli isoja koulutuksia kun perustoiminnan tilaisuudet koostuivat pienemmistä työkokouksista. Perus- ja palvelutoiminnan tilaisuudet ja osallistujamäärät on esitetty taulukossa 1.

Taulukko 1. Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen perus- ja palvelutoiminnan tilaisuuksiin vuonna 2011 osallistuneet (n = 856)

	tilaisuuksia	osallistujia
PERUSTOIMINTA		
Aikuissosiaalityön työryhmä	3	75
Keski-Suomen sosiaali- ja terveysjohdon työkokoukset*	3	43
Koulutusyhteistyöryhmä	1	8
Lastensuojelutyöryhmä	3	26
Positiivisuuskampanjan suunnittelukokoukset	2	30
Päihde- ja mielenterveystyöryhmä	2	21
Vammaistyöryhmät**	4	33
Vanhustyöryhmät***	8	113
PALVELUTOIMINTA****		
Kiusaamisen ehkäisy varhaiskasvatuksessa -koulutus	1	140
Kriisityön koulutukset	2	316
Sosiaalipäivystyksen koordinoinnin ohjausryhmä	3	40
Sosiaalityöntekijöiden vertaisryhmä, pienet kunnat	4	11
yhteensä	36	856

* sisältää Keski-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon koordinaatioryhmän kokouksen

** sisältää vammaispalveluiden sosiaalityön työkokoukset

*** sisältää vanhustyöryhmän kokoukset, vanhustyön maakunnallisen työkokouksen, vanhustyön johdon maakunnallisen työkokouksen, vanhussosiaalityön maakunnalliset työkokoukset sekä vanhusten päiväkeskusohjaajien maakunnalliset työkokoukset

**** Luettelosta puuttuvat esimerkiksi sosiaaliamiehen opetustilaisuudet sekä lastensuojelun moniammatillisen asiantuntijaryhmän kokoukset .

Suurin osa Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen vuonna 2011 järjestämistä tilaisuuksista oli hanketoiminnan tapahtumia (kaavio 1). Yksistään Lapset ja Perheet Kaste –hankkeen tilaisuuksien osallistujien osuus oli yli kaksi viidesosaa (42%) kaikista vuoden 2011 tilaisuuksiin

osallistuneista. Hanketoiminnan tilaisuuksien jakautuminen eri hankkeisiin ja näiden osallistujamäärät on esitetty taulukossa 2.

Taulukko 2. Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen hanketoiminnan tilaisuuksiin vuonna 2011 osallistuneet hankkeittain (n = 2719)

	tilaisuuksia	osallistujia
Henkilökohtaisen avun (HAVU) keskusten kehittämishanke	16	137
KEHAS -työryhmä*	2	16
K-S sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenneselvitys**	5	134
Jyte- ja K-S seutu-tk -alueiden sote-integr.toteutt.työryh***	3	18
Rahapelihaitat/osaamisen kehittäminen ****	18	666
Kaste-hankkeiden, SHP:n ja Kosken yhteistyöpalaveri	1	6
Lapset ja Perheet Kaste -hanke	87	1489
Vammais Kaste -hanke	4	77
Vanhus Kaste -hanke	17	176
yhteensä	153	2719

* Kehitysvammaisten asumisen ja siihen liittyvien palvelujen kehittämisen Keski-Suomen työryhmä oli osa palvelurakennehanketta

** Keski-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenneselvitykseen liittyvien tilaisuuksien ja niiden osallistujien luvut ovat todellisuudessa huomattavasti suurempia. Tilaisuuksia pidettiin vuoden 2011 aikana yli 20. (ks. Kosken toimintakertomus 2011, s.23)

*** Jyväskylän yhteistoiminta-alueen terveyskeskus ja Keski-Suomen seututerveyskeskus –alueiden sosiaali- ja terveydenhuollon integraation toteuttaminen –työryhmän kokoukset olivat osa palvelurakennehanketta. Kokouksia pidettiin todellisuudessa kuusi kertaa.

**** Suurin osa tilaisuuksista n. puolen vuoden koulutuksia.

1.2 Arviointikyselyiden jakautuminen

Kävijätilastojen lisäksi 42 tapahtumasta kerättiin arviointikysely. Näiden tapahtumien osuus kaikista Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen vuonna 2011 tilastoimista tapahtumista oli viidesosa (22%). Tapahtumien yhteenlasketun osallistujamäärän osuus vuoden 2011 kokonaisosallistujamäärästä oli sen sijaan lähes kolmasosa (31%). Arviointikyselyjen keruu ei jakautunut tasaisesti Kosken perus-, palvelu- ja hanketoiminnan suhteen, kuten seuraavasta taulukosta 3 havaitaan. Palvelutoiminnan osalta arviointikyselyitä kerättiin vain kriisityön koulutuksesta. Myös hanketoiminnan osalta oli puutteita. Samalla arviointikyselyaineistossa olevat sektorit kasvattivat osuuttaan. Lähes puolet arviointikyselyihin vastanneista oli Lapset ja Perheet Kaste –hankkeen tilaisuuksiin osallistujia. Näistä valtaosa osallistui

sijaishuoltoon liittyviin tilaisuuksiin (41%), lähisuhdeväkivallan ehkäisyn koulutuksiin (30%) tai Keski-Suomen päihdepäivään.⁵

Taulukko 3. Arviointikyselyiden jakautuminen Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen perus-, palvelu- ja hanketoiminnan tilaisuuksiin vuonna 2011 sekä tilaisuuksiin osallistuneiden ja arviointikyselyihin vastanneiden määrät

	tilaisuuksia	osallistujia	lomakkeita
PERUSTOIMINTA			
Aikuissosiaalityön työryhmä	2	57	40
K-S sosiaali- ja terveysjohdon työkokoukset	1	8	8
Koulutusyhteistyöryhmä	-	-	-
Lastensuojelutyöryhmä	-	-	-
Positiivisuuskampanjan suunnittelukokoukset	1	18	9
Päihde- ja mielenterveystyöryhmä	1	9	9
Vammaistyöryhmät	3	28	24
Vanhustyöryhmät	4	66	63
PALVELUTOIMINTA			
Kiusaamisen ehkäisy varhaiskasv. -koulutus	-	-	-
Kriisityön koulutus	2	316	81
Sosiaalipäivystyksen koordinoinnin ohjausryh	-	-	-
Sos.työntekijöiden vertaisryhmä, pienet kunnat	-	-	-
HANKETOIMINTA			
HAVU-keskusten kehittämishanke	-	-	-
KEHAS -työryhmä	2	16	16
K-S sosiaali- ja terv.huollon palvelurakenneselv.	-	-	11
Jyte- ja K-S seutu-tk -alueiden sote-integr -työry	-	-	-
Rahapelihaitat/osaamisen kehittäminen	-	-	-
Lapset ja Perheet Kaste -hanke	16	485	322
Vammais Kaste -hanke	-	-	-
Vanhus Kaste -hanke	11	107	90
yhteensä	43	1110	673

1.3 Osallistujien toimialat

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen keskeisenä tehtävänä on ollut toimia sosiaalialan ammattilaisten kohtaamispaikkana. Kosken järjestämiin

⁵ Sijaishuollon tilaisuuksien 148 osallistujasta 133 vastasi kyselyyn. Lähisuhdeväkivallan ehkäisyn koulutusten 131 osallistujasta kyselyyn vastasi 97. Keski-Suomen päihdepäivän osallistujien vastausprosentti oli näistä heikoin: 138 osallistujasta vain 56 vastasi kyselyyn.

tilaisuuksiin osallistuneiden toimialat kertovat omaa kieltään siitä, miten tehtävässä on onnistuttu. Esimerkiksi lapset, vammaiset ja vanhukset, joiden oikeudet ja kohtelu ovat tämän päivän Suomessa isoja, toimenpiteitä vaativia kysymyksiä, ovat keskeisiä kohderyhmiä tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta korostavan Kosken toiminnassa näkyen selvästi tilaisuuksiin osallistuneiden toimialoissa. Keskeisimmät toimialat on eritelty taulukossa 4.

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen tilaisuuksiin osallistuneista sosiaalityöntekijöiden osuus oli kuudesosa. Puolet sosiaalityöntekijöistä toimi aikuissosiaalityössä. Perhetyötä teki niin ikään kuudesosa osallistujista. Päihde- ja mielenterveystyössä työskenteli kaikkiaan vajaa kahdeksasosa osallistujista. Vanhustyötä teki yhdeksäsosa kaikista osallistujista. Varhaiskasvatuksessa, vammaispalveluissa ja terveydenhuollossa työskenteli kussakin kymmenesosa kaikista osallistujista. Lisäksi taulukkoon on koottu lastensuojelutyössä toimivat osallistujat, joita on viidesosa kaikista osallistujista, mikä kertoo osaltaan toiminta-alueen keskeisyydestä.

Taulukko 4. Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen tilaisuuksiin vuonna 2011 osallistuneet keskeisimpien toimialojen mukaan*

	lkm	%
Johtavat viranhaltijat	475	18
Sosiaalityö	445 **	17
Perhetyö	444	17
Päihde- ja mielenterveystyö	324	12
Vanhustyö	298	11
Varhaiskasvatus	261	10
Vammaispalvelut	257	10
Terveydenhuolto	253	10
Lastensuojelutyö ***	546	21

* Tiedot perustuvat 2601 osallistujan taustatietoihin. Puuttuvista tiedoista tarkemmin alaviitteessä 2.

** 219 aikuissosiaalityön osuus

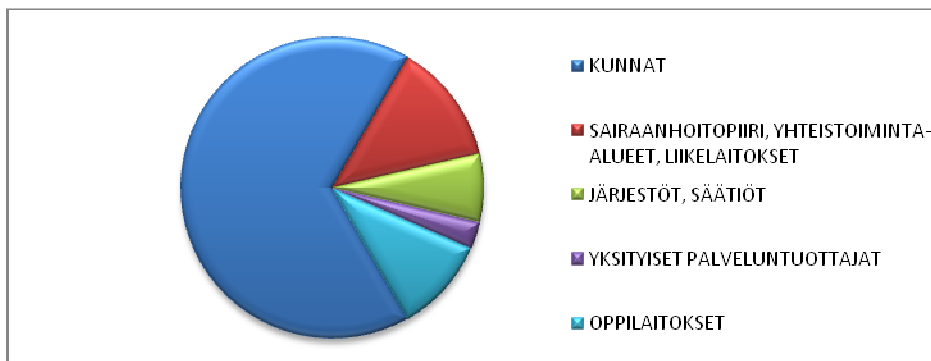
*** Keski-Suomen lastensuojelutyöryhmä, lastensuojelun avohuolto, lastensuojelun perhetyö, lastensuojelun sosiaalityö, lastensuojelulaitokset, nuorisokodit, perhetukikodit, perhehoito, sijaishuolto. 546 osallistujasta 65 tuli Keski-Suomen ulkopuolelta.

Taulukon 4 toimialojen lukuja tarkasteltaessa on syytä huomioida, että tiedot ovat osin päällekkäisiä. Esimerkiksi johtavat viranhaltijat jakautuvat kaikille toimialoille. Niin ikään sosiaalityö jakautuu esimerkiksi lastensuojeluun, päihdetyöhön, vammaispalveluihin ja vanhustyöhön.

Verrattaessa taulukossa 4 kuvattujen toimialojen osuuksia niiden tilaisuuksien osuuksiin, joista kerättiin arviointikysely, saadaan yksi näkökulma arviointikyselyaineistojen kattavuuteen. Toimialojen osuudet erosivat toisistaan ratkaisevasti ainoastaan vammaispalvelujen osalta⁶.

1.4 Osallistujien taustaorganisaatiot

Oheisesta kaaviosta 2 nähdään Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen tilaisuuksiin osallistuneiden jakautuminen taustaorganisaatioittain⁷.

Kaavio 2. Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen tilaisuuksiin vuonna 2011 osallistuneiden taustaorganisaatiot

Kaksi kolmasosaa (63%) tilaisuuksien osallistujista ilmoitti taustaorganisaatiokseen jonkin kunnan tai kaupungin. Sairaanhoidopiiriin, yhteistoimintalueiden ja liikelaitosten osuus oli lähes kahdeksasosa (12%). Seitsemän prosenttia osallistujista ilmoitti taustaorganisaatiokseen jonkin järjestön tai säätiön ja alle kolme prosenttia yksityisen palveluntuottajan. Oppilaitosten

⁶ Vammais Kaste –hankkeesta ja HAVU-hankkeesta ei ollut arviointiaineistoa käytettävissä.

⁷ Tiedot perustuvat 2601 osallistujan taustatietoihin. Puuttuvista tiedoista tarkemmin alaviitteessä 2.

osuus organisaatioista oli lähes kymmenesosa (9%). Koskesta käsin tapahtuvaan valtakunnalliseen toimintaan osallistujista enemmistö oli julkisyhteisöjen ja sosiaalialan edustajia.

1.4.1 Kunnat, sairaanhoitopiiri, yhteistoiminta-alueet ja liikelaitokset

Kolme neljäsosaa (75%) Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen tilaisuuksien osallistujista ilmoitti taustaorganisaatiokseen kunnan, sairaanhoitopiirin, yhteistoiminta-alueen tai liikelaitoksen. Kunnittaiset osallistujamäärät nähdään taulukosta 5.

Taulukko 5. Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen tilaisuuksiin vuonna 2011 osallistuneet kunnittain (n = 1633)

	lkm		lkm
Hankasalmen kunta	36	Luhangan kunta	12
Joutsan kunta	18	Multian kunta	27
Jyväskylän kaupunki	664	Muuramen kunta	46
Jämsän kaupunki	144	Petäjäveden kunta	18
Kannonkosken kunta	7	Pihtiputaan kunta	6
Karstulan kunta	23	Saarijärven kunta	100
Keuruun kaupunki	42	Toivakan kunta	12
Kinnulan kunta	17	Uuraisten kunta	41
Kivijärven kunta	5	Viitasaaren kaupunki	30
Konneveden kunta	8	Äänekosken kaupunki	102
Kuhmoisten kunta	1	Keski-Suomen kunta, ei tiedossa	112
Kyyjärven kunta	15	muut kunnat*	65
Laukaan kunta	82	yhteensä	1633

* Lapset ja Perheet Kaste –hankkeen sijaishuollon koulutusten osallistujia

Jyväskylän kaupungin mainitsi taustaorganisaatiokseen kaksi viidesosaa (41%) taulukossa näkyvistä osallistujista⁸. Keski-Suomen sairaanhoitopiirisä työskenteli niin ikään yli kaksi viidesosaa (46%) sairaanhoitopiirin, yhteistoiminta-alueen tai liikelaitoksen taustaorganisaatiokseen merkinneistä osallistujista. Näiden osuudet nähdään taulukosta 6.

⁸ Kaikista Kosken tilaisuuksiin osallistuneista Jyväskylän kaupungin palveluksessa oli neljäsosa (26%).

Taulukko 6. Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen tilaisuuksiin vuonna 2011 osallistuneet vuonna 2011 sairaanhoitopiiristä, yhteistoiminta-alueilta ja liikelaitoksista (n = 314)

	lkm	%
Keski-Suomen sairaanhoitopiiri	143	46
Perusturvaliikelaitos Saarikka	109	35
Wiitaunioni	24	8
Keski-Suomen seututerveyskeskus	21	7
Jyväskylän yhteistoiminta-alueen terveyskeskus	7	2
Jämsä-Kuhmoinen sosiaali- ja terv.huollon yhteistoiminta-alue	6	2
Keuruun-Multian terveydenhuollon kuntayhtymä	4	1
yhteensä	314	100

Taulukoiden 5 ja 6 lukuihin voidaan suhtautua varauksella. Oletettavaa on, että osa lueteltujen yhteistoiminta-alueiden tai liikelaitosten työntekijöistä merkitsi taustaorganisaatiokseen kyseisen alueen kunnan tai päinvastoin. Toisaalta työsuhde sairaanhoitopiiriin, yhteistoiminta-alueeseen tai liikelaitokseen selittänee osaltaan joidenkin kuntien vähäisiä osallistujamääriä.

Keski-Suomen sairaanhoitopiirin osuus kaikista taulukossa 6 näkyvistä organisaatioista on lähes puolet (46%). Kaikista Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen vuonna 2011 järjestämien tapahtumien osallistujista sairaanhoitopiiriin mainitsi taustaorganisaatiokseen kuitenkin ”vain” joka kahdeskymmenes osallistuja (5%). Sairaanhoitopiirin, yhteistoiminta-alueiden ja liikelaitosten yhteenlaskettu osuus kaikista osallistujista oli lähes kahdeksasosa (12%).

Jyväskylän yhteistoiminta-alueen terveyskeskuksen (JYTE) ilmoitti taustaorganisaatiokseen ainoastaan seitsemän henkilöä. Tätä selittänee olennaisesti sen syntyminen vasta vuoden 2011 alussa. Oletettavaa on, että valtaosa JYTE:en siirtyneistä osallistujista on merkinnyt osallistujalistaan aikaisemman taustaorganisaationsa. Ovathan Jyväskylän kaupungin organisaatiokseen merkinneiden lisäksi myös Jyväskylän yhteistoiminta-alueen terveys-

keskuksen muiden kuntien Hankasalmen, Muuramen ja Uuraisten osallistujamäärät kukin useita kymmeniä.

Keski-Suomen seututerveyskeskuksen, joka toimii Keski-Suomen sairaanhoitopiirin liikelaitoksena, ilmoitti niin ikään taustaorganisaatiokseen vain harva osallistuja. Seututerveyskeskuksen alueen kuntia ilmoitti organisaatiokseen yhteensä 219 henkilöä. Näistä lähes 70 osallistujaa ilmoitti taustaorganisaatiokseen Joutsan, Konneveden, Luhangan, Petäjäveden tai Toivakan kunnan, yhtä moni osallistuja Keuruun kaupungin tai Multian kunnan ja yli 80 henkilöä Laukaan kunnan.

Perusturvaliikelaitos Saarikan ilmoitti taustaorganisaatiokseen kolminkertainen määrä osallistujia kuin edellä mainittuihin liikelaitoksiin ja yhteistoiminta-alueisiin yhteensä. Saarikan alueen kunnista Kannonkosken, Karstulan, Kivijärven tai Kyyjärven kunnan ilmoitti organisaatiokseen yhteensä 50 henkilöä ja Saarijärven kaupungin yhteensä 100 osallistujaa.

Wiitaunionin mainitsi taustaorganisaatiokseen 24 henkilöä ja sen kuntaparin, Pihtiputaan kunnan ja Viitasaaren kaupungin yhteensä 36 henkilöä. Keski-Suomen alueella tämä oli ainoa yhteistoiminta-alue, joka ei yltänyt lain edellyttämään 20 000 asukkaan minimiin.

Jämsä-Kuhmoinen Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistoiminta-alueeseen ilmoitti kuuluvansa vain kuusi henkilöä. Yhteistoiminta-alueen isäntäkunnan Jämsän kaupungin ilmoitti taustaorganisaatiokseen lähes 150 henkilöä siinä missä Kuhmoisten kunnasta kertoi tulevansa vain yksi henkilö.

1.4.2 Järjestöt ja säätiöt

Seitsemän prosenttia Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen tilaisuuksiin osallistujista ilmoitti taustaorganisaatioon jonkin järjestön tai säätiön. Taulukkoon 7 on poimittu kaikkien vuoden 2011 tilaisuuksiin osallistuneiden 15 eniten ilmoittamaa taustajärjestöä ja -säätiötä.

Taulukko 7. Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen tilaisuuksien osallistujat 15 järjestöstä ja säätiöstä, josta osallistujia vähintään neljä vuonna 2011 (n = 132)

	lkm
Kriisikeskus Mobile	24
Keski-Suomen ensi- ja turvakoti ry	22
Pelastakaa lapset ry	15
Sovatek-säätiö	13
Perhehoitoliitto ry	9
MLL Keski-Suomen piiri	7
Karstulan asumispalvelusäätiö	6
Jyvässeudun Omaishoitajat ry	5
Niilo Mäki Instituutti	5
SOS-Lapsikylä ry	5
Sukupuu ry	5
Hankasalmen Omaishoitajat ja Läheiset ry	4
Keski-Suomen sosiaaliturvayhdistys ry	4
Kynnys ry	4
Mielenterveyden keskusliitto ry	4
yhteensä	132

Loput 52 osallistujaa niistä, jotka ilmoittivat taustaorganisaatioon jonkin järjestö tai säätiön, jakautuivat monilukaiseen joukkoon (33kpl) erilaisia järjestöjä, joista osallistujia tuli korkeintaan kolme yhtä järjestöä kohti vuoden 2011 aikana. Yleisesti voi todeta, että näistä 17 osallistujan taustaorganisaationa oli jokin päihde- ja mielenterveystyötä tekevä järjestö. 13 osallistujaa tuli ikääntyvien ihmisten hyvinvoinnin edistämiseen keskittyvistä järjestöistä. Seitsemän osallistujan taustaorganisaationa oli lastensuojeluun ja perhetyöhön suuntautunut järjestö. Kuusi osallistujaa tuli kahdesta sosiaali- ja terveysalan ammattiliitosta.

1.4.3 Yksityiset palveluntuottajat

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen tilaisuuksiin osallistujista 64 henkilön taustaorganisaationa oli yksityinen palveluntuottaja. Näistä yli kaksi kolmasosaa (44kpl) oli yksityisiä lastensuojelupalveluiden tuottajia, lastensuojelulaitoksia, nuorisokoteja ja perhetukikoteja. Yksityisen palveluntuottajan taustaorganisaatiokseen ilmoittaneista kaksi viidesosaa (40%) osallistui arviointikyselyyn.

1.4.4 Oppilaitokset

Vuoden 2011 tilaisuuksien osallistujista lähes kymmenesosa (9%) ilmoitti taustaorganisaatiokseen jonkin oppilaitoksen. Ainakin tässä suhteessa koulutus ja käytännön työ ovat kohdanneet toisensa. Taulukossa 8 on esitetty eri oppilaitosten osuudet vuoden 2011 tilaisuuksista. Kaikista oppilaitosten osallistujista henkilökunnan osuus oli lähes kaksi kolmasosaa (64%) ja opiskelijoiden osuus hieman yli kolmannes (36%).

Taulukko 8. Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen tilaisuuksiin vuonna 2011 osallistuneet oppilaitoksittain (n = 234) *

	osallistujia	joista opiskelijoita
Humanistinen Ammattikorkeakoulu	6	-
Jyväskylän aikuisopisto	18	-
Jyväskylän ammattikorkeakoulu	98	51
Jyväskylän ammattiopisto	9	3
Jyväskylän yliopisto	24	15
Keski-Suomen peruskoulut ja lukiot	50	-
muut oppilaitokset (> 10 kpl)	29	15
yhteensä	234	84

*Taulukosta puuttuvat Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen rahapelihaittojen ehkäisyn ja hoidon koulutuspäällikön luento- ja koulutustilaisuuksien osallistujat, joista merkittävä osa oli opetushenkilöstöä ja opiskelijoita. Kuuteen luento- ja koulutus- tilaisuuteen osallistui 500 henkilöä ja 12 verkkokurssiin 166 henkilöä.

2 ARVIOINTIKYSELYIDEN ANALYYSOINTI

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen tavoitteena on toimia sosiaalialan osaamista vahvistavana ja kehittävänä maakunnallisena organisaationa ja verkostona. Tässä luvussa pureudutaan siihen, millaisena Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen tilaisuuksiin osallistuneet ovat toiminnan nähneet. Tiedot pohjautuvat arviointikyselyihin, joita kerättiin viidesosasta Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen vuonna 2011 järjestämistä tapahtumista. Näiden tilaisuuksien osallistujamäärä oli lähes kolmasosa vuoden 2011 kokonaisosallistujamäärästä.

Arviointikyselyitä ei toteutettu yhtäläisellä sapluunalla, vaan kyselyn eri variaatioita oli vuoden 2011 aikana käytössä muutama. Luettavuuden takia näitä ei käydä läpi tässä, vaan aineiston yksityiskohtaisemman tarkastelun yhteydessä. Yleisesti voidaan todeta, että kyselyt sisälsivät strukturoitujen väittämien ja näitä täydentävän sanallisen perustelun lisäksi avovastaussarakkeita. Strukturoituihin väittämiin vastasi hiukan alle kaksi kolmasosaa (64%) kyselyiden osallistujista⁹. Avopalautteen antajien osuus oli puolestaan noin puolet näiden tapahtumien osallistujista. Vuoden 2011 kaikkien tapahtumien kokonaisosallistujamäärästä strukturoituihin väittämiin vastanneiden osuus oli noin viidesosa (19%) ja avopalautteen antajien osuus noin kuudesosa.

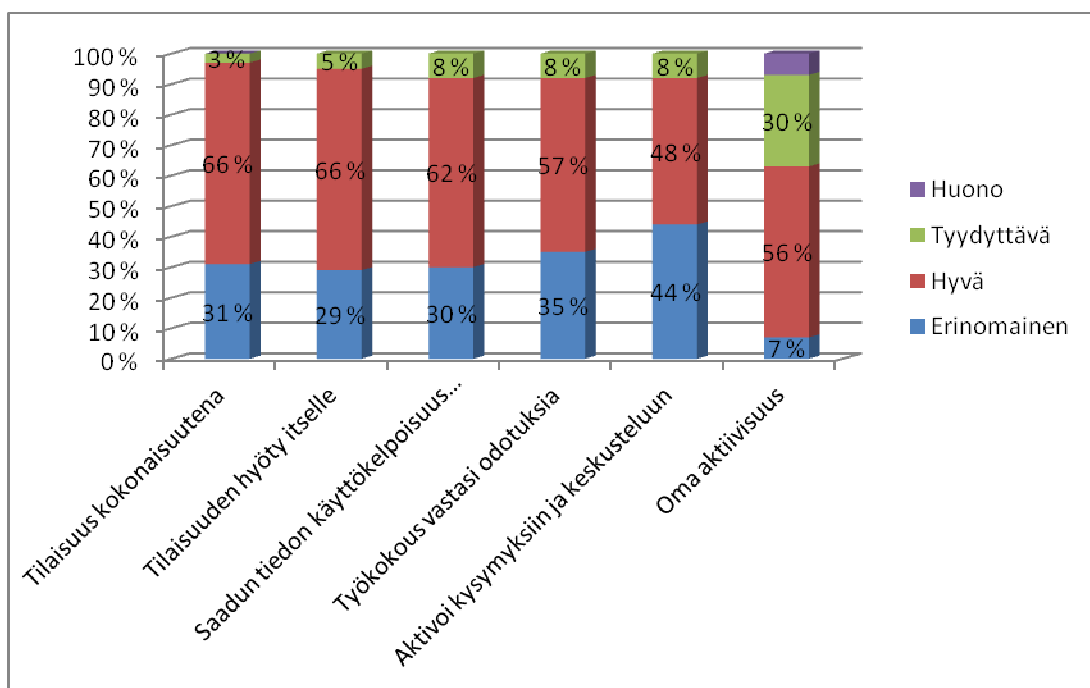
Arviointikyselyihin vastanneiden taustatiedot eivät käy ilmi kyselylomakkeista. Arviointikyselylomakkeiden vertaaminen kyseisten tilaisuuksien osallistujatietoihin on puolestaan epätarkkaa, koska kaikki tilaisuuksiin osallistujat eivät täyttäneet arviointikyselyitä. Arviointikyselytilaisuuksia on kuitenkin verrattu toisiinsa kaikkien osallistujien taustatiedot huomioiden.

⁹ 1079 osallistujasta kyselyyn vastasi 687 henkilöä. Vastaajien osuus kriisityön koulutusta lukuunottamatta oli yli kaksi kolmasosaa (70%). Kriisityön koulutuksen osallistujista kyselyyn vastasi noin puolet.

Kyselyaineistot ja niiden arviointi on tässä jaettu kolmeen päälinjaan. Ensimmäinen näistä, luku 2.1 sisältää arviointikyselyiden strukturoitujen väittämien vastaukset sekä vastausten sanalliset perustelut¹⁰. Toinen, luvussa 2.2 esitelty aineisto käsittää ´kollegoiden ja muiden ammattilaisten tapaaminen` vai ´asiantuntijapuheenvuorot ja uusi tieto` –väittämän sekä tämän perustelut¹¹. Kolmas, luvussa 2.3 käsitelty aineisto sisältää tulevaisuuden toiveet Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskukselle¹².

2.1 Arviointikyselyiden väittämät

Kaaviossa 3 on havainnollistettu arviointikyselyiden väittämiin vastanneiden osallistujien arvioiden jakautuminen akselilla erinomainen – huono.

Kaavio 3. Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen vuonna 2011 järjestämistä tapahtumista kerättyjen arviointikyselyiden väittämien vastaajamäärät prosenttiosuuksina (n = 687)

¹⁰ Kyselyyn vastasi 687 henkilöä 42 tilaisuudesta. Vastauksia perusteli 334 osallistujaa 16 tapahtumasta.

¹¹ Kollegat vai asiantuntijat –väittämään vastasi 260 osallistujaa. Vastausta perusteltiin 216 lomakkeessa.

¹² Aineisto käsittää 330 osallistujan avovastaukset 21 tapahtumasta.

Taulukko 9. Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen vuonna 2011 järjestämistä tapahtumista kerättyjen arviointikyselyiden väittämiin vastanneiden määrät (n = 687)

	Erinomainen	Hyvä	Tyydyttävä	Huono	Yht.
Tilaisuus kokonaisuutena	213	450	19	0	682
Tilaisuuden hyöty itselle	193	435	34	1	663
Saadun tiedon käyttökelpoisuus työssä	200	409	54	0	663
Työkokous vastasi odotuksia	235	381	51	3	670
Aktivoi kysymyksiin ja keskusteluun	224	244	42	3	513
Oma aktiivisuus	27	214	115	27	383

Lähes kolmasosa (31%) vastaajista piti tilaisuutta kokonaisuutena erinomaisena ja kaksi kolmasosaa (66%) hyvänä. Tilaisuuksien hyödyn itselle arvioi niin ikään erinomaiseksi lähes kolmasosa (29%) ja hyväksi kaksi kolmasosaa (66%) vastaajista¹³. Tiedon käyttökelpoisuuden työssä arvioi erinomaiseksi edellisten tavoin lähes kolmasosa (30%) vastaajista ja hyväksi melkein kaksi kolmasosaa (62%)¹⁴.

Vastausprosenttien yhdennäköisyys kertoo samalla siitä, että osallistujat mielsivät nämä väittämät samansuuntaisesti. Esimerkiksi tilaisuudesta saadun tiedon vaikuttaessa erittäin käyttökelpoiselta omassa työssä, tilaisuus varsin suurella todennäköisyydellä näyttäytyi erittäin hyödylliseksi itselle, jolloin myös tilaisuus kokonaisuutena sai erinomaisen arvion. Tarkasteltaessa vastauksia yksittäin havaitaan, että yli kaksi kolmasosaa (69%) vastaajista vastasi kaikkiin kolmeen väittämään samalla tavalla. Otettaessa tarkasteluun edellisten lisäksi neljäskin väittämä eli kuinka vastaaja koki työkokouksen vastanneen odotuksiaan, vastasi edelleen yli puolet (56%) osallistujista

¹³ Viidessä Lapset ja Perheet Kaste –hankkeen tilaisuudessa jaetuissa arviointikyselyissä 8.9.-9.12. kohta oli muodossa Tilaisuuden sisällöllinen anti.

¹⁴ Lapset ja Perheet Kaste –hankkeen 27.-28.9. pidettyjen koulutustilaisuuksien arviointikyselyissä kohta oli muodossa Miten voin soveltaa koulutuksen antia käytännössä?

kaikkiin täsmälleen samoin.¹⁵ Se, että prosenttiluku ei ole tämän korkeampi, johtuu pääosin siitä, että väittämään ”työkokous vastasi odotuksia” vastattiin edeltäviä väittämiä myönteisemmin. Yli kolmannes vastaajista (35%) koki työkokouksen vastanneen odotuksiaan erinomaisen hyvin.

Erityisen hyvin tilaisuuksien vetäjät näyttävät palautteen perusteella onnistuneen kysymyksiin ja keskusteluun aktivoinnissa. Yli kaksi viidesosaa vastaajista (44%) arvioi tilaisuuden aktivoineen erinomaisesti kysymyksiin ja keskusteluun ja lähes puolet (48%) hyvin.¹⁶ Tätä kiiteltiin myös avopalautteessa. Selitystä voidaan hakea vastaajien oman aktiivisuuden tasosta. Kuten kaaviosta 3 havaitaan, oma aktiivisuus arvioitiin selvästi kaikkia muita väittämiä heikommaksi. Siinä missä yli puolet vastaajista (56%) arvioi oman aktiivisuutensa hyväksi, vain neljästoista osa (7%) arvioi sen erinomaiseksi. Aktiivisuutensa tason tyydyttäväksi arvioi lähes kolmasosa (30%) vastaajista. Huonoksi aktiivisuutensa tason arvioineita oli erinomaiseksi arvioineiden tapaan seitsemän prosenttia vastaajista.¹⁷ Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen pyrkimyksen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumiseen rohkaisemalla alan toimijoita – taustasta ja asemasta riippumatta – osallistumaan ja tuomaan esille ajatuksiaan voidaan katsoa toteutuneen tässä erittäin hyvin.

¹⁵ Tiedot ovat peräisin 271 lomakkeesta 25 tilaisuudesta 23.2.-9.9. välisenä aikana. Koska arviointikyselyjä kerättiin työkokousten lisäksi myös koulutustilaisuuksista, olisi väittämä luontevampi muodossa ”Tilaisuus vastasi odotuksia”. Käytetäänhän muissakin kyselyn väittämissä tilaisuus -termiä. Edellä sanottu koskee myös Lapset ja Perheet Kaste -hankkeen tilaisuuksissa jaettuja kyselylomakkeita, joissa ko. väittämässä käytettiin termiä koulutus myös työkokouksista kerättyjen kyselyiden osalta.

¹⁶ Väittämään ”Tilaisuus aktivoi kysymyksiin ja keskusteluun” vastasi 261 osallistujaa 12 koulutuksesta 10.2.-28.9. välisenä aikana ja 252 osallistujaa 24 työkokouksesta aikavälillä 23.2.-9.9.

¹⁷ Oma aktiivisuus -väittämään vastasi 254 osallistujaa 25 työkokouksesta 23.2.-9.9. välisenä aikana ja 129 osallistujaa kahdesta koulutuspäivästä 21.22.9. Vastaukset jakautuivat kattavasti arviointikyselyiden kesken lukuunottamatta Lapset ja Perheet Kaste -hankkeen tilaisuuksia, joista kerättyihin kyselyihin ei ko. väittämää sisältynyt. Koulutuspäivien osalta aktiivisuustaso oli työkokouksia selvästi matalampi. Työkokousten vastaajista lähes kymmenesosa (9%) arvioi oman aktiivisuutensa erinomaiseksi siinä missä koulutuspäivien osalta osuus oli vain kolme prosenttia. Aktiivisuutensa huonoksi arvioineiden suhdeluku oli vastaavanlainen, mutta käänteisesti. Kun työkokousten osallistujista neljä prosenttia arvioi aktiivisuustasonsa huonoksi, koulutuspäivien osallistujista osuus oli 11 prosenttia eli yhdeksäsosa.

Arviointikyselyitä kerättiin sekä työkokouksista että koulutustilaisuuksista¹⁸. Vertailtaessa koulutusten ja työkokousten kyselylomakkeiden vastauksia toisiinsa havaitaan, että kautta linjan vastaajat ovat olleet tyytyväisempiä koulutuksiin kuin työkokouksiin. Erinomaisen arvosanan väittämiin antaneiden vastaajien osuus oli kaikkien väittämien osalta koulutuksista kerätyissä kyselylomakkeissa työkokousten osuuksia suurempi. Keskimäärin osuus vastaajista oli puolitoistakertainen työkokousten vastaajiin verrattuna.

Selitystä voidaan hakea aineistojen kattavuudesta. Siinä missä työkokoukset edustavat varsin kattavasti Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen vuonna 2011 järjestämien tapahtumien kirjoa, oli koulutustilaisuuksista yli neljä viidesosaa Lapset ja Perheet Kaste –hankkeen tapahtumia. Lisäksi yli kolmannes (36%) koulutustilaisuuksien arviointikyselyihin vastaajista koostui sijaishuollon kehittäjäsosiaalityöntekijän pitämien yhdeksän koulutuksen osallistujista. Osa näistä tapahtumista mainitaan erikseen Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen vuonna 2011 järjestämien tapahtumien kokonaisarviointien vertailussa erityisen hyvin onnistuneina tapahtumina.

Tapahtumien kokonaisarviointien vertailussa seuraavat tapahtumat näyttivät onnistuneen erityisen hyvin¹⁹. Lapset ja Perheet -Kaste -hankkeen Sijaishuollon peruspilarit -koulutusten osallistujista lähes kaksi kolmasosaa (65%) arvioi ne erinomaisiksi ja yli yksi kolmasosa (35%) hyväksi²⁰. Lapset ja Perheet -Kaste -hankkeen Sukulaissijaisvanhemmuus -työskentelymallin koulutukset arvioi erinomaisiksi puolestaan lähes kolme viidesosaa (57%) ja

¹⁸ Väittämiin vastasi 312 osallistujaa 26 työkokouksesta 23.2.-9.12 välisenä aikana ja 315 osallistujaa 16 koulutuksesta aikavälillä 10.2.-2.12.

¹⁹ Oma aktiivisuus -väittämää ei ole huomioitu prosenttiosuuksia laskettaessa.

²⁰ neljä koulutuskertaa, yhteensä 35 osallistujaa

hyviksi yli kaksi viidesosaa (43%) vastaajista²¹. Vastaavanlaisen arvion saivat Vanhus-Kaste -hankkeen koulutuskonsepti-työryhmän työkokoukset, joita piti erinomaisina noin kolme viidesosaa (59%) ja hyvinä kaksi viidesosaa (39%) vastaajista²². Vanhus-Kaste -hankkeen kotiutuksen työryhmän kokoukset arvioi puolestaan erinomaisiksi noin puolet (49%) ja hyviksi puolet (51%) vastaajista²³. Kehitysvammaisten asumisen ja siihen liittyvien palvelujen kehittämisen (KEHAS) työryhmän kokoukset koki niin ikään erinomaisina lähes puolet (45%) ja hyvinä noin puolet (49%) vastaajista²⁴. Arviointipalautteen perusteella Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen toiminnassa on kiitettävällä tavalla onnistuttu vastaamaan tämän päivän isoihin yhteiskunnallisiin haasteisiin, jotka liittyvät lasten, vammaisten ja vanhusten oikeuksiin ja yhdenvertaiseen kohteluun.

Lisävalaistusta edellä esitettyyn kaavioon 3 ja taulukkoon 9 saadaan avopalautteesta, jolla osallistujat perustelevat vastauksiaan neljään ensimmäiseen väittämään²⁵. Aineistoa on täydennetty muulla palautteella soveltuvin

²¹ kaksi koulutuskertaa, yhteensä 39 osallistujaa. Sukulaissijaisvanhempien ryhmän työnohjaus kuuluu Kosken palvelutoiminnan piiriin. Työnohjaajana toimi kiertävä lastensuojelun erityissosiaalityöntekijä.

²² kaksi työkokousta, yhteensä 16 osallistujaa

²³ kaksi työkokousta, yhteensä 25 osallistujaa

²⁴ kaksi työkokousta, yhteensä 21 osallistujaa

²⁵ Lapset ja Perheet Kaste -hankkeen kuudessa tapahtumassa 8.9.-9.12.2011 jaetuissa arviointikyselyissä osallistujia pyydettiin perustelemaan seuraavia neljää väittämää sanallisesti täydennettyään ne ensin asteikolla erinomainen – hyvä – tyydyttävä – huono:

Tilaisuuden kokonaisarviointi. Perustelut:

Tilaisuuden sisällöllinen anti. Perustelut:

Sisällön käyttökelpoisuus omassa työssä. Perustelut:

Koulutuksen vastaavuus odotuksiin. Perustelut:

Aineiston analyysissa väittämät on rinnastettu kevään 2011 aineistosta kootun taulukon ja pylväsiagrammin neljään ensimmäiseen väittämään. Avovastauksia saatiin yhteensä 153 osallistujalta. Tapahtumista neljä oli koulutustilaisuuksia ja kaksi työkokouksia.

osin²⁶. Strukturoidun kyselyaineiston voidaan katsoa olevan linjassa avoimen palautteen kanssa.

2.1.1 Väittämien perustelut

Tilaisuus kokonaisuutena

Palautteen perusteella tilaisuuksia pidettiin kokonaisuutena arvioiden ”kaikin puolin hyvinä”. ”Voimaannuttaviksi ja *virkeistäviksi*” tilaisuudet koettiin erityisesti ”kollegoiden tapaamisen ansiosta”, tosin ”kuulumisten vaihtoa olisi saanut olla enemmän”.²⁷

Tilaisuuden hyöty itselle

Koulutusten ja työkokousten sisältöä pidettiin avopalautteen perusteella ”hyvänä ja monipuolisena”. Erityisen tyytyväisiä vastaajat olivat tilaisuuksien ”*käytännönläheisyyteen*” ja ”käytännön ja teorian sopivaan suhteeseen” siinä, että ”ajankohtaiset uudet tiedot oli yhdistetty käytännön työelämään”.²⁸

Saadun tiedon käyttökelpoisuus työssä

Osallistujat pitivät koulutuksia ja työkokouksia työtään ajatellen ”hyvin tarpeellisina”. Vastaajat kokivat saaneensa niistä ”tietoa, työmenetelmiä ja muita konkreettisia ohjeita, apua ja tukea käytännön työhön”, ylipäättään ”paljon käyttökelpoisia asioita joita *voi hyödyntää omassa työssä ja sen kehittämisesä*”.²⁹ Myös edellisen ’tilaisuuden hyöty itselle’ –väittämän

²⁶ Tässä viitataan 415 osallistujan kirjoittamaan avopalautteeseen 18 tapahtumasta 25.3.- 9.12. välisenä aikana. Näistä tapahtumista koulutustilaisuuksia oli 12 ja työkokouksia kuusi.

²⁷ Pohjautuu 10 tapahtuman avovastauksiin. Lainausmerkeissä oleva teksti on tässä raportissa suoraa lainausta Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen järjestämien tapahtumien arviointikyselyihin vastanneilta osallistujilta. Kursivoidut kohdat toistuvat monissa avovastauksissa ja kuvaavat ytimekkäästi arviointikyselyyn vastaajien tuntemuksia. Kursivoinnit AR.

²⁸ perustuu 10 tapahtuman avovastauksiin

²⁹ perustuu 13 tapahtuman avovastauksiin

vastaajista moni kuvasi tilaisuuksia “erittäin tarpeellisiksi” ja kertoi saaneensa niistä “menetelmiä työhön”.

Työkokous vastasi odotuksia

Koulutusten ja työkokousten koettiin “vastaavan odotuksia hyvin” lukuunottamatta sitä, että “vertaiskokemusten jakamiseen ei jäänyt riittävästi aikaa”.³⁰ Vastaukset muistuttivat ‘tilaisuus kokonaisuutena’ –väittämän vastauksia. Niihinkin oltiin tyytyväisiä, vaikka “kuulumisten vaihtoa olisi saanut olla enemmän”.

2.2 Kollegoiden tapaaminen vai asiantuntijapuheenvuorot?

8.3.-20.5.2011 välisenä aikana yhteensä 18 työkokouksessa sekä 21.-22.9.2011 koulutuspäivillä jaetuissa arviointikyselyissä osallistujia pyydettiin merkitsemään pitääkö työkokouksissa / koulutuksissa tärkeimpänä kollegoiden ja muiden ammattilaisten tapaamista vai asiantuntijapuheenvuoroja ja uutta tietoa. Kaikista työkokouksiin osallistuneista yhdeksän kymmenesosa (90%) vastasi, mitä voidaan pitää erittäin hyvänä osuutena³¹. Työkokousten vastaajista kolme viidesosaa (61%) piti tärkeimpänä kollegoiden ja muiden ammattilaisten tapaamista. Vain neljäsosalle vastaajista (25%) asiantuntijapuheenvuorot ja uusi tieto näyttäytyivät työkokouksissa tärkeimpänä asiana. Loput yksi seitsemäsosa vastaajista (14%) piti molempia vaihtoehtoja yhtä tärkeinä.³²

³⁰ perustuu kuuden tapahtuman avovastauksiin

³¹ vrt. strukturoituihin väittämiin vastaajien 70% ja avopalautteen antajien 60% osuus tapahtumiin osallistujista. Koulutuspäivien osallistujista vastaajien osuus oli kuitenkin alle puolet (47%).

³² Kaikista tapahtumien 198 osallistujasta 179 vastasi. Näistä jomman kumman vastausvaihtoehdon valitsi 154 osallistujaa. Loput 25 osallistujaa ei osannut valita vaihtoehtojen välillä, koska piti molempia vaihtoehtoja yhtä tärkeinä. Tällaisia vastaajia oli kahdessa kolmasosassa tapahtumista. Näiden 12 tapahtuman osallistujia vertailtaessa erottui muista kehitysvammaisten asumisen ja siihen liittyvien palvelujen kehittämisen (KEHAS) työryhmä, jonka osallistujista yli puolet koki molemmat vaihtoehdot yhtä tärkeiksi.

Työkokouksia yksitellen tarkasteltaessa havaitaan, että vain joka kuudennessa työkokouksessa on ollut enemmän asiantuntijapuheenvuoroja ja uutta tietoa tärkeimpänä pitäviä osallistujia kuin niitä, joille kollegoiden ja muiden ammattilaisten tapaaminen on näyttäytynyt tärkeimmäksi³³. Kaikissa muissa työkokouksissa osallistujien enemmistö on pitänyt kollegoiden ja muiden ammattilaisten tapaamista niiden tärkeimpänä antina. Erään osallistujan toteamus, kuinka “kollegoiden kokemukset ja tilanteiden ratkaisut sivuavat omaa työtä enemmän kuin asiantuntijoiden aiheet”, kuvaa osuvasti monen vastaajan jakamaa näkemystä.

Työkokousten järjestäjien näkökulmasta ensisijaista niissä on ammattilaisten osaamisen vahvistuminen ja palveluiden kehittäminen. Voidaan pohtia, miten osaamiskeskuksen tehtävänä oleva sosiaalialalla tarvittavan asiantunteumuksen kehittäminen ja välittäminen toteutuisi, mikäli asiantuntijapuheenvuoroja ja uutta tietoa sisältävien tilaisuuksien osuus olisi alle kolmasosa kaikista tapahtumista edellä kuvatun, kollegoiden tapaamisen tai asiantuntijatiedon ensisijaisuutta korostavien osallistujien toisiinsa suhteutetun osuuden mukaisesti³⁴.

Asia asettuu toisenlaiseen valoon, kun tarkasteluun otetaan mukaan koulutustilaisuudet, joista kerättiin vastaava kysely. Pitiväthän vastaajat koulutuksissa tärkeimpänä asiantuntijapuheenvuoroja ja uutta tietoa.³⁵

³³ Kolme työkokousta. Näistä nousi korostuneesti esille Vanhus Kaste II -Hankkeen Lähipalvelualueet ja niiden kehittäminen -työryhmä, jonka osallistujat yhtä lukuunottamatta pitivät työkokouksessa tärkeimpänä asiantuntijapuheenvuoroja ja uutta tietoa. Yksikään osallistujista ei pitänyt kollegoiden ja muiden ammattilaisten tapaamista työkokouksessa tärkeimpänä.

³⁴ Vastaajista kolme viidesosaa (61%) piti tärkeimpänä kollegoiden ja muiden ammattilaisten tapaamista. Vain neljäsosalle vastaajista (25%) asiantuntijapuheenvuorot ja uusi tieto näyttäytyivät työkokouksissa tärkeimpänä asiana.

³⁵ 81 vastaajasta 79 piti koulutuksissa tärkeimpänä asiantuntijapuheenvuoroja ja uutta tietoa. Loput kaksi pitivät molempia vaihtoehtoja yhtä tärkeinä

Vastaustaan perusteli yhteensä 214 henkilöä. Näistä työkokousten osuus oli kolme neljäsosaa³⁶. Yksi neljäsosa (26%) perusteluista tuli koulutuksista kerättyjen arviointikyselyiden vastaajilta.

Tarkasteltaessa avovastauksia lähemmin, esiin nousee seuraavanlaisia teemoja: Kollegoiden ja muiden ammattilaisten tapaamisen ensisijaisuutta perustelevat vastaukset (luku 2.2.1) korostivat joko kollegoiden tapaamisen ja verkostoitumisen, vertaistuen, ajankohtaisen tiedon vaihdon tai oman työn kehittämisen merkitystä. Asiantuntijapuheenvuorojen ja uuden tiedon ensisijaisuutta korostavien osallistujien perustelut (luku 2.2.2) liittyivät puolestaan joko ajankohtaiseen tietoon tai oman työn kehittämiseen. Koska molempia väittämiä perusteltiin ajankohtaisen tiedon ja oman työn kehittämisen kautta, teemoja on kaikkiaan neljä.

2.2.1 Kollegoiden ja muiden ammattilaisten tapaamisen ensisijaisuutta korostaneet osallistujat

Kollegoiden tapaaminen ja verkostoituminen

Monet vastaajat korostivat hyötyvänsä “eniten kollegoiden ja muiden ammattilaisten tapaamisesta, koska oma työ on aika *yksinäistä*” ja “kiireisen työrytmin vuoksi yhteydenpito kollegoihin on harventunut”. Vastaajille oli myös “*tärkeää vaihtaa kuulumisia maakunnan eri osien välillä*” ja tutustua “saman aihepiirin ihmisiin”, sillä “verkostoituminen kannattaa aina”.³⁷

³⁶ 159 kyselylomaketta. Avovastausten tarkastelussa on otettu huomioon myös 23.2. aikuissosiaalityön työkokouksessa jaetut kyselylomakkeet, joissa pyydettiin jatkamaan lauseita:

Tärkeintä työkokouksissa on tavoitteellisuus ja tiedollinen anti, koska...

Tärkeintä työkokouksissa on verkostoituminen ja vapaa keskustelu, koska...

Työkokouksen 42 osallistujasta 24 täydensi lauseita, 20 täydentäen kummatkin kohdat, kaksi vain ylemmän ja kaksi osallistujaa ainoastaan alemman lauseen.

³⁷ perustuu seitsemän työkokouksen avovastauksiin

Tässä tullaan lähelle luvussa 2.1 käsiteltyä aineistoa, jossa tilaisuudet koettiin virkistäviksi erityisesti “kollegoiden tapaamisen ansiosta”.

Vertaistuki

Moni vastaaja perusteli vertaistuen hyödyllisyyttä edellisen tavoin oman työn yksinäisyydellä: “Koska oma työ on yksinäistä, on hyödyllistä saada vertaistukea”. Osa käytti termiä “työnohjauksellinen vertaistuki”. Yleisesti jaettu kokemus oli, että “kollegoiden kohtaaminen on *voimaannuttavaa*”.³⁸ Myös luvussa 2.1 kuvatut tilaisuudet oli koettu voimaannuttaviksi erityisesti “kollegoiden tapaamisen ansiosta”.

Ajankohtaisen tiedon ja kokemusten vaihto

Vastaajien mielestä kollegoita ja “muita ammattilaisia tapaamalla saa hyödyllistä tietoa aiheista, jotka ovat vieraita”, koskien erityisesti “*kokemusten tuottamaa tietoa*” ja “erilaisia käytäntöjä”.³⁹ Tämä tuli näkyviin myös luvussa 2.1 käsitellyn aineiston vastauksissa.

Oman työn kehittämisen merkitys

Työkokouksista haettiin “konkreettisia esimerkkejä ja toimintatapoja samaa työtä tekeviltä”, koska “työssä ja sen kehittämisessä hyödyttävät parhaiten *muiden hyväksi kokemat käytännöt*”. Tällöin “kaikkea ei tarvitse tehdä itse alusta asti”.⁴⁰ Asia tuli ilmi myös luvussa 2.1 käsitellyssä aineistossa.

³⁸ perustuu kahdeksan työkokouksen avovastauksiin

³⁹ perustuu 13 työkokouksen avovastauksiin

⁴⁰ perustuu 12 työkokouksen avovastauksiin

2.2.2 Asiantuntijapuheenvuorojen ja uuden tiedon ensisijaisuutta korostaneet osallistujat

Asiantuntijapuheenvuorojen ja uuden tiedon ensisijaisuutta korostavat osallistujat painottivat ajankohtaisen tiedon ja/tai oman työn kehittämisen merkitystä. Siinä missä moni kollegoiden tapaamista ensisijaisena työkokouksissa pitänyt perusteli vastaustaan sillä, että “kollegoiden kokemukset ja tilanteiden ratkaisut sivuavat omaa työtä enemmän kuin asiantuntijoiden aiheet”, kokivat koulutuksiin osallistuneet, että “ammattillisessa mielessä asiantuntijapuheenvuoroja ja uutta tietoa tarvitsee enemmän” koska “asiantuntijan anti syventää omaa osaamista paremmin kuin kollegoiden tapaaminen”. Useat vastaajat kritisoivat koko kysymyksenasettelua: “kummallinen kysymys... eikö koulutuksissa ensisijaisesti ole tavoitteena kehittyä ammatillisesti ja saada uutta tietoa?!” *“Koulutukseen lähdetään oppimaan uusia asioita ja kehittämään omaa työtä, ei seurustelemaan”*. Vastaajat nostivat esille myös sen tosiasian, että “omassa työssä on harvoin mahdollisuus asiantuntijaluentoihin” ja että “asiantuntijoita tapaa harvemmin kuin kollegoita”. Asiantuntijapuheenvuoroja sisältävien tilaisuuksien erityisintona voidaan pitää tieteellisen tiedon ja käytännön vuoropuhelua, jossa yhtäältä tutkimustulokset siirtyvät käytännön ammattilaisten hyödynnettäviksi ja toisaalta työelämästä nousevat tutkimustarpeet välittyvät tutkijoille.

Ajankohtainen tieto

Ajankohtaisen tiedon saaminen näyttäytyi vastaajille tärkeäksi, koska “tutkimukset tuottavat uutta tietoa koko ajan” ja samoin “muutoksia tulee koko ajan”. Tällaisen *“tiedon etsiminen eri lähteistä on työlästä, eikä siihen oman*

työn puitteissa ole aikaa”. Lisäksi “työn ohessa perehtyminen jää hyvin vähäiseksi”. Vastajaat kokivat, että “lisäkoulutus ja –tieto antaa eväitä työhön”.⁴¹

Oman työn kehittäminen

Vastajien mielestä “tarvitaan jatkuvaa työn ja ammattitaidon kehittämistä”. Nimenomaan “*uusi tieto auttaa kehittämään omaa työtä*” ja on suorastaan “välttämätöntä työssä kehittyäkseen”. Asiantuntijapuheenvuorojen ja uuden tiedon ensisijaisuutta työkokouksissa ja koulutuksissa perusteltiin sillä, että ajankohtaisen tiedon etsimisen tavoin myöskään “*työn kehittämiseen ei oman työn puitteissa ole aikaa*”.⁴² Koulutukset näyttäytyivät oman työn kehittämisen työkaluna.

Oman lisänsä aineistossa muodostavat ne, joille kollegoiden ja muiden ammattilaisten tapaaminen sekä asiantuntijapuheenvuorot ja uusi tieto näyttäytyivät yhtä tärkeinä. Osaltaan tällaista “kaipaam molempia” –asetelmaa selittää se, että monet vastaajista olivat aloittaneet uudessa työpaikassa tai kokivat, että ”normaalisti joutuu yksin pohtimaan asioita”. Vastajille ”molemmat vaihtoehdot ovat tarpeen, eivätkä edes toisiaan poissulkevia”. Kysymyksen joko/tai –muotoa kyseenalaistettiin sekä kollegan (“uutta tietoa saa kollegoilta”) että asiantuntijan (“asiantuntijat ovat kollegoita ja heiltä saa aina uusia ideoita”) positiosta käsin.⁴³

Kysely kerättiin yhteensä 18 työkokouksesta, mikä on kahdeksasosa (13%) Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen vuonna 2011 tilastoiduista 134 työkokouksesta. Aineisto ei kuitenkaan ollut kattava edes työkokousten osalta. Koostuihan se suurimmaksi osaksi Vanhus Kaste –hankkeen työkokouksista sekä muista vanhustyön työkokouksista. Nämä muodostivat

⁴¹ perustuu 12 työkokouksen ja kahden koulutuspäivän avovastauksiin

⁴² perustuu kuuden työkokouksen ja kahden koulutuspäivän avovastauksiin

⁴³ perustuu kahdeksan työkokouksen avovastauksiin

aineistosta lähes kuusi seitsemäsosaa (84%). Tässä suhteessa aineisto oli erittäin kattava. Kaikista Vanhus Kaste –hankkeen vuoden 2011 tilaisuuksista, jotka kaikki olivat työkokouksia, aineisto sisälsi lähes kaksi kolmasosaa (65%) kattaen kaikki Vanhus Kaste –hankkeen työryhmät ja kolme viidesosaa (61%) niiden yhteenlasketusta osallistujamäärästä. Vanhustyön tapahtumista, jotka kaikki olivat kahdesti vuodessa pidettäviä työkokouksia, aineisto sisälsi jommankumman ja siten puolet kaikista työkokouksista, mikä tekee lähes kolme viidesosaa (58%) näiden yhteenlasketusta osallistujamäärästä.⁴⁴

Työkokousten osalta vastauskäyttäytymiseen lienee vaikuttanut Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen rooli sosiaalialan ammattilaisten puolueettomana yhteenkokoajana ja kohtaamispaikkana. Näiltä tilaisuuksilta odotettiin nimenomaan kollegoiden ja muiden ammattilaisten tapaamista. Sitä vastoin koulutuksista haettiin asiantuntijoiden tuomaa uutta tietoa. Koska kysymys oli ainoastaan kriisityön koulutuksista, lankeaa niidenkin ylle yksipuolisuuden varjo. Koulutusten osallistujien taustatietoja tarkasteltaessa kävi kuitenkin ilmi, että nämä edustivat kohtuullisen monipuolisesti Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen tilaisuuksiin vuonna 2011 osallistu-

⁴⁴ aineiston 135 vastaajasta 66 avovastaukset ovat peräisin Vanhus Kaste II –hankkeen 11 työkokouksesta. Nämä kattavat kaikki Vanhus Kaste II –hankkeen työryhmät siten, että Koulutuskonseptityöryhmän kolmesta kokouksesta aineistoon sisältyy kaksi, Varhaisen tuen työryhmän neljästä kokouksesta kolme, Kotihoidon työryhmän molemmat kokoukset, Kotiutuksen työryhmän kolmesta kokouksesta kaksi, Perhehoidon työryhmän toinen kokous sekä Lähipalvelualueiden ja niiden kehittämisen työkokous. Osallistujia aineistoon sisältyvissä kokouksissa oli kaikkiaan 107. Kaikissa vuoden 2011 Vanhus Kaste II –hankkeen Keski-Suomessa järjestämissä 17 työkokouksessa osallistujia oli kaikkiaan 176.

Avovastauksista 48 on peräisin Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen perustoimintaan sisältyneistä vanhustyön tilaisuuksista, jotka edellisen tapaan olivat kaikki työkokouksia. Näitä olivat Kosken vanhustyöryhmän kokoukset, Vanhussosiaalityön maakunnalliset työkokoukset, Vanhustyön maakunnalliset työkokoukset sekä Vanhusten päiväkeskusohjaajien maakunnalliset työkokoukset. Kaikkia edellä mainittuja työkokouksia pidettiin kaksi vuonna 2011 joten niiden kokonaismäärä on kahdeksan, yhteenlasketun osallistujamäärän ollessa 113 henkilöä. Aineiston tapahtumissa osallistujia oli yhteensä 66.

Loput kolme aineiston työkokousta ovat Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen perustoimintaan lukeutuvat Keski-Suomen Sosiaali- ja terveysjohdon työkokous ja Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen vammaistyöryhmän kokous sekä KEHAS työryhmän kokous, joka kuuluu Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen hanketoimintaan. Näiden työkokousten 25 osallistujasta avopalautetta antoi 21 henkilöä.

neita. Vaikka koulutustilaisuuksien osuus tässä aineistossa oli pieni, oli vastaajien osuus lähes puolet (45%) työkokousten vastaajien määrästä.

2.3 Tulevaisuuden toiveet Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskukseen

Tapahtumiin osallistujien esittämät toiveet Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskukseen ja sen yhteistyökumppaneille liittyvät kollegoiden ja muiden ammattilaisten tapaamiseen, ajankohtaiseen tietoon ja työn kehittämiseen.⁴⁵

Kollegoiden ja muiden ammattilaisten tapaaminen

Monet toivoivat jatkossa tilaisuuksia, joissa olisi *“aikaa keskusteluun”*. Tämä tuli käänteisesti esiin luvun 2.1 aineiston väittämien perusteluissa, joiden mukaan *“vertaiskokemusten jakamiseen ei jäänyt riittävästi aikaa”* ja *“kuulumisten vaihtoa olisi saanut olla enemmän”*. Luvun 2.2 aineistossa kollegoiden tapaamisen ensisijaisuutta perusteltiin oman työn yksinäisyyden lisäksi sillä, että on *“tärkeää vaihtaa kuulumisia maakunnan eri osien välillä”*. Myös tämän luvun 2.3 aineistossa Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen järjestämiä maakunnallisia tilaisuuksia toivottiin jatkossakin, sillä *“Koske on paras maakunnallinen kokousten kokoaja”*.⁴⁶

⁴⁵ Tulevaisuuden toiveita Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskukseen ja sen yhteistyökumppaneille sisältävä aineisto koostuu 19 tapahtuman avovastauksista. Työkokouksia näistä oli seitsemän ja ne jakautuivat varsin tasaisesti Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen eri painopistealueisiin. Näiden työkokousten 157 osallistujasta 66 antoi avopalautetta. Muut aineiston 12 tapahtumaa olivat Lapset ja Perheet Kaste -hankkeen järjestämiä koulutustilaisuuksia, joiden 534 osallistujasta 207 antoi avopalautetta.

Työkokousten ja koulutusten jakautuminen eri painopistealueisiin noudattaa aiemmin kuvattua Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen järjestämistä työkokouksista ja koulutuksista kerättyjen arviointikyselyiden väittämiin vastaajien jakautumista. Siinä missä työkokoukset (26kpl) edustivat varsin kattavasti Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen vuonna 2011 järjestämien tapahtumien kirjoa, olivat koulutustilaisuudet (11kpl, yhtä lukuunottamatta) Lapset ja Perheet Kaste -hankkeen tapahtumia.

⁴⁶ perustuu 14 tapahtuman avovastauksiin. Viimeksi mainittu asia myönnettiin myös Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen kannatusyhdistyksen hallituksen kokouksessa 24.2.2012.

Ajankohtaisen tiedon saaminen

Monet vastaajat toivoivat “perustietoa, eväitä ja käytännön työkaluja arjen työhön”. Tilaisuuksia, joiden “sisältöä ja tietoa voi käyttää käytännön työssä” luonnehdittiin sellaisiksi, joissa on “*käytännön työtä tekevien ihmisten luentoja*”.⁴⁷ Mainitut asiat tulivat esiin myös lukujen 2.1 ja 2.2 aineistoissa.

Työn kehittäminen

Edellä kuvatun kaltaiset tilaisuudet nähtiin lukujen 2.1 ja 2.2 aineistojen tavoin “työnkehittämismahdollisuutena” ja niitä toivottiin “*ammattillisen osaamisen kehittämiseksi jatkossakin*”. Saadun palautteen perusteella Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen tavoitteena ollut sosiaalialan pitkäjänteisen kehittämistyön tukeminen näyttäisi toteutuneen.⁴⁸

⁴⁷ perustuu 17 tapahtuman avovastauksiin

⁴⁸ perustuu 13 tapahtuman avovastauksiin

3 POHDINTA

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen voidaan katsoa tavoittaneen sosiaalialan toimijat Keski-Suomen alueella kohtuullisen hyvin. Sosiaalialan ammattilaiset ovat osallistuneet tilaisuuksiin vuonna 2011 varsin laajasti eri kunnista, järjestöistä ja yksityisten palveluntuottajien piiristä.

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen vuonna 2011 järjestämiin työkokouksiin ja koulutustilaisuuksiin oltiin kaiken kaikkiaan melko tyytyväisiä. Työkokouksilta odotettiin kollegoiden tapaamista ja vastaavasti koulutuksilta asiantuntijoiden tuomaa uutta tietoa. Keskeistä näissä oli uuden tiedon mahdollistama oman työn kehittäminen. Sosiaalialan tiedon välittäminen ei Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen tilaisuuksissa jäänyt vain kokemukselliselle tasolle. Tieteellisen tiedon välittämisen merkitystä ei voi kuitenkaan liikaa korostaa.

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen voidaan katsoa saavuttaneen tavoitteensa keskisuomalaisen väestön tarpeista lähtevänä ja arvostettuna sosiaalialan kehittämisen yhteisönä. Arviointipalautteen perusteella osaamiskeskuksen toimintaa voidaan pitää laadukkaana. Vähäiset resurssit on osattu käyttää oikeasuuntaisesti. Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus on onnistunut tarjoamaan alan ammattilaisille joustavan kehittämiskäytännön ja ollut näin vahvistamassa ammattitaitoa sosiaalialalla. Nykyinen toimintalinja vaikuttaisi vastaavan kentän tarpeisiin ja samankaltaisella linjalla kannattanee jatkaa.

4 MEDIASEURANNAN YHTEENVETO

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen mediaseuranta vuodelta 2011 käsittää seitsemän aikakauslehti-artikkelia, 22 sanomalehti -artikkelia, yhdeksän verkkosivua tai verkkolehteä, radio-haastattelun neljässä eri radio-ohjelmassa sekä yhden televisio-haastattelun ja tiedotustilaisuuden. Mediaosumat käydään seuraavassa lyhyesti läpi Kosken perus-, palvelu- ja hanketoiminnan mukaisesti jäsennettynä.

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus on saavuttanut kymmenessä vuodessa paljon niukasta rahoituksesta huolimatta (Sosiaalitieto 5-6/2011), toimien ajan hermolla. Se on sosiaalipoliittinen vaikuttaja, joka on ollut keskeisesti mukana esimerkiksi sosiaalihuoltolain uudistustyössä ja palvelurakenteiden kehittämiskeskustelussa. Sanoma on, että toimivilla ja oikeudenmukaisilla, kansalaisten hyvinvointieroja kaventavilla sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteilla voidaan edistää hyvää elämää. (Sosiaalitieto 1/2011; 2/2011 pääkirjoitus.) Sosiaalityön rooli on tässä keskeinen. Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus laati yhdessä muiden sosiaalialan osaamiskeskusten kanssa vetoimuksen, jossa vaadittiin lisäresursseja sosiaalityön opetukseen, ja oli myös sen ensimmäisten allekirjoittajien joukossa. (KSML 24.11.2011.)

Palvelutoiminta

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen palvelutoiminnan sektoreista uutiskynnyksen ylittivät sosiaaliasiamiestoiminta, kiertävä lastensuojelun erityissosiaalityö sekä sosiaalipäivystyksen koordinointi.

Sosiaaliasiamiestoiminta sai uutistilaa muita Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen toimintasektoreita enemmän. Huomion keskipisteenä oli sosiaaliasiamiesten vuotta 2010 koskeva selvitys, ja siinä esiin tuotu

asiakkaiden yhteydenottojen määrän kasvu sosiaaliasiamieheen vuonna 2010. Yhteydenottoja leimasi asiakkaiden tarve saada parempaa tiedotusta palveluista. Eniten yhteydenottoja tehtiin toimeentulotuesta, koska harkinnanvaraista toimeentulotukea annettiin aiempaa niukemmin. (Jyväskylän kaupunkilehti 20.8.2011; KSML 14.4.2011; 24.6.2011; 9.7.2011; Sosiaali- ja terveysviesti 1/2011; YLE TV2:n alueuutiset, Keski-Suomi 13.4.2011; Radiohaastattelut 13.4.2011: Radio Jyväskylä; Radio Ramona; Radio Sata; YLE Radio Keski-Suomi; Verkkosivut 13.4.2011: Radio Jyväskylä; Radio Ramona; Radio Sata; YLE Keski-Suomi.) Sosiaaliasiamieheen ja vuotta 2010 koskevaan selvitykseen viitattiin myös useissa mielipidekirjoituksissa, joissa käsiteltiin eri näkökulmista sitä, kuunnellaanko sosiaalityössä asiakasta. (KSML 24.8.2011; 26.8.2011; 30.8.2011.)

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen kiertävä lastensuojelun erityissosiaalityöntekijä kertoi lastensuojelun avohuollon tukitoimien vaikuttavuudesta ja aiempaa merkittävämmästä asemasta (KSML 23.1.2011).

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen palvelutoimintaan kuulunut sosiaalipäivvystyksen koordinointi läpäisi uutiskynnyksen kohonneiden sosiaalipäivvystyksen tilastojen kautta. Virka-ajan ulkopuolisen sosiaalipäivvystyksen kautta tehtiin lastensuojeluilmoituksia Keski-Suomen kuntiin vuonna 2010 lähes kaksinkertainen määrä edelliseen vuoteen verrattuna. (KSML 15.5.2011; 20.11.2011; Kansan Uutiset -verkkolehti 31.1.2011; YLE Keski-Suomen verkkosivut 6.7.2011.)

Hanketoiminta

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen hanketoiminnan kaikki hankkeet läpäisivät uutiskynnyksen jollain tavalla. Paikallistasolla näistä nousi selvimmän esiin Keski-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenneselvitys –hanke (KSML 5.2.2011; 26.9.2011; 10.11.2011).

Keski-Suomen ja Etelä-Pohjanmaan Henkilökohtaisen avun keskusten kehittämishanke (HAVU-hanke) ja sen tuloksena perustetut vaikeavammaisille työnantajille ja heidän henkilökohtaisille avustajilleen tukea tarjoavat HAVU-keskukset saivat runsaasti palstatilaa. Keski-Suomen alueen lehdistöä kiinnosti tämän (Petäjävesi -lehti 7.9.2011) ohella pula henkilökohtaisista avustajista (KSML 5.1.2011) ja tässä markkinaraon nähneet yksityiset yritykset, jotka ovat alkaneet tarjota henkilökohtaisia avustajia (KSML 29.8.2011). Etelä-Pohjanmaalla vuoden 2012 alussa aloittanut Eskoon Henkilökohtaisen avun keskus huomioitiin mediassa kiitettävästi (Epari 28.12.2011; Ilkka 19.12.2011; Pohjalainen –verkkolehti 19.12.2011; YLE Pohjanmaan verkkosivut 20.12.2011.)

Lasten ja perheiden hyvinvointipalveluiden kehittämishanke Itä- ja Keski-Suomessa on aiempina vuosina ollut näkyvästi esillä mediassa. Vuosi 2011 oli tässä suhteessa toisenlainen huolimatta hankkeen tapahtumien ja niihin osallistuneiden vaikuttavasta määrästä. Keski-Suomen osalta ainoastaan perhehoito läpäisi uutiskynnyksen. Perhehoitajien saaman tuen lisäyksen ennakoitiin tekevän perhehoitajuudesta aiempaa houkuttelevamman vaihtoehdon. (Perhehoito 1/2011; 3/2011.)

Median osoittama mielenkiinto Vammais Kaste, Vanhus Kaste ja Sarana –hankkeisiin on niinkään ollut vähäistä. Vammais Kaste –hankkeen osalta se on kohdistunut ainoastaan kakkostyypin diabetekseen ja sen myöhäiseen havaitsemiseen (Jyväskylä – tiedotuslehti 3/2011).

Vanhus Kaste –hanke kiinnosti mediaa vanhusten perhehoidon suhteen kuten kuntiakin. Monet kunnat ovat jo tehneet periaatepäätöksen uuden hoitomuodon käyttöönotosta. (KSML 23.9.2011.)

SARANA–hankkeen tavoitteena on ollut luoda moniammatillinen sosiaalialan oppimisen ja kehittämisen areena ja toimintamalli, joka kokoaa

yhteen sosiaalialan koulutuksen, tutkimuksen ja työelämän toimijat (Sosiaalietieto 7-8/2011).

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen mediaseuranta vahvistaa näkemyksen osaamiskeskuksen roolista sosiaalipoliittisena vaikuttajana, joka ottaa kantaa sosiaalialan yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja osallistuu julkiseen keskusteluun sekä maakunnan ja aluekehitystyön että valtakunnan tasolla.

MEDIASEURANNAN LÄHTEET

AIKAKAUSLEHDET

Perhehoito – Perhehoitoliitto ry:n tiedotuslehti

1/2011, 8-11 Nurminen, Kirsi-Marja: Painopiste perhehoitoon! Tuen lisäys tekee perhehoitajuudesta houkuttelevamman vaihtoehdon.

3/2011,20 Hakkarainen, Pirjo: Perhehoidon kummit – yhteistyötä perhehoidon hyväksi.

Sosiaali- ja terveysviesti

1/2011, 5-6 Kärnä, Päivi: Tuen saaminen vaatii taitoa. Sosiaaliamies Eija Hiekka tietää, miten sosiaalitoimistojen käytännöt vaikuttavat vähävaraiseen lapsiperheeseen. Hänen mukaansa harkinnanvaraista toimeentulotukea annetaan yhä niukemmin.

Sosiaalitieto

1/2011, 10-14 Suoninen-Erhiö, Lea: On hyvinvointipoliittisten linjausten aika. Kunnallisen sosiaalipolitiikan asiantuntijat odottavat seuraavalta eduskunnalta selviä säveliä tulevaan: säilytetäänkö, uudistetaan vai ajetaan hyvinvointiyhteiskunta alas?

2/2011, 3 (Pääkirjoitus) Heikkilä, Marja: Voidaanko palvelurakenteilla edistää hyvää elämää?

5-6/2011, 14-17 Saarinen, Erja: Näkyvyyttään vaikuttavampia. Sosiaalialan osaamiskeskusten johtajille tehty kysely osoittaa, että keskuksat ovat saavuttaneet kymmenessä vuodessa paljon, vaikka työtä ovat haitanneet organisaatioiden häilyvä asema ja niukka rahoitus.

7-8/2011, 4 Närhi, Kati & Moilanen, Johanna: Moniammatillisen työn kehittäminen. Jyväskylässä kehitetään moniammatillista työtä ja korkeakoulujen käytännön opetusta.

SANOMALEHDET v.2011

Epari (Etelä-Pohjanmaa)

28.12.2011, 21: Kehittämishankkeesta pysyvä palvelu.

Keskisuomalainen (KSML)

5.1.2011, 5 (Jyväskylän seutu >> Vaikeavammaiset) Pohjala, Heidi:

- Arki avun varassa. Henkilökohtaisten avustajien ansiosta Susanna voi asua kotona.
- Henkilökohtaisista avustajista pulaa.

23.1.2011 (Kotimaa >> Lastensuojelu) Roikonen, Heljä:

- Teini muuttui hankalaksi. Tukiverkosto lapsen ympärillä tiivistyi ja apu löytyi lastensuojelun perhetyöstä.
- Perhetyö helpottaa lastensuojeluperheen elämää. Lastensuojelun avoimuuden tukitoimiin panostetaan yhä enemmän. Tahdonvastaisia huostaanottoja tapahtuu vähän.

5.2.2011, 5 (Kotimaa >> Sosiaali- ja terveyspalvelut) Lantto-Tolvanen, Maarit:

- Tuskin maakunnallista mallia. Keski-Suomessa palvelut rakennetaan kolmen periaatteen varaan: palvelualueita on 3-6, sosiaali- ja terveydenhuolto yhdistyvät täysin ja maakunta säilyy ehjänä. Useita lakiuudistuksia, siirtymäaikaa on vuosia.

14.4.2011, 7 (Kotimaa >> Sosiaalipalvelut) Roikonen, Heljä: Asiakasta ei kuunnella riittävästi. Viranomaiset jyräävät. Kansalaiset ovat oppineet kääntymään sosiaaliasiamiehen puoleen, kun palvelu oikein tökkii.

15.5.2011, 5 (Kotimaa >> Lastensuojelu) Roikonen, Heljä: Karkureiden määrä kasvussa. Sosiaalipäivystäjät saivat viime vuonna 360 ilmoitusta lastensuojelu-laitoksista karanteista nuorista Keski-Suomessa.

8.6.2011 (Mielipide) Paakkanen, Arja: Omalle työlle arvostusta.

24.6.2011, 6 (Jyväskylän seutu >> Vuokra-asuminen) Nieminen, Katri:

- Liian kallis asunto. Yksinhuoltajaäiti taistelee sosiaalitoimen kanssa oikeudesta asua hyvin.

- Jyväskylän vuokrataso ylittää usein kohtuuden.

- Sosiaaliasiamies huolissaan kohonneista vuokrista.

9.7.2011 (Jyväskylä) Toimeentulotuesta eniten yhteydenottoja sosiaaliasiamieheen.

24.8.2011 Suihkonen, Rai: Sossussa ei kuunnella.

26.8.2011 (Mielipide) Fandi, Maia: Sosiaalityötä paineen alla

29.8.2011 Huuhtanen, Helinä: Alasta tulossa bisnestä. Henkilökohtaisia avustajia ovat alkaneet tarjota nyt myös yksityiset yritykset.

30.8.2011 (Mielipide) Sosiaalityössä kuunnellaan asiakasta. Heidi Mannisenmäki & Anna Hotanen & Katariina Plym & Tarja Anttonen Jyväskylän lastensuojelun avohuollon sosiaalityöntekijöiden puolesta.

23.9.2011 Roikonen, Heljä: Vanhusten perhehoito kiinnostaa. Moni kunta on jo tehnyt periaatepäätöksen uuden hoitomuodon käyttöönotosta.

26.9.2011, 7 (Kotimaa >> Palvelurakenneselvitys) Parkkila, Esko: Terveyttä neljälle rintamalla. Keski-Suomen liiton selvitysraportissa ehdotetaan maakuntaan neljää sosiaali- ja terveydenhuollon aluetta. Jyväskylä porskuttaisi yksin vahvana kuntana alueellaan.

10.11.2011 (Kotimaa >> Sosiaali- ja terveydenhuolto) Puranen, Tuula: Sote-palvelut yhdistyvät. Uudistusten tavoitteena on asiakkaan paras. Ihmistä ei haluta pompottaa monessa paikassa.

20.11.2011, 3 (Lastensuojelu) Vanhemmuus hukassa.

20.11.2011, 6 (Kotimaa >> Lastensuojelutoimenpiteet) Lius-Liimatainen, Anne: Ilmoituksia yhä useammin. Lastensuojeluilmoituksia on tehty Keski-Suomessa lähes kaksinkertainen määrä (virka-ajan ulkopuoliseen sosiaalipäivystykseen – AR) viime vuoteen verrattuna.

24.11.2011, 10 (Kotimaa) Roikonen, Heljä: Sosiaalityön opetukseen vaaditaan lisäresursseja.

Jyväskylän kaupunkilehti

20.8.2011, 4: (Toimittajalta) Larsson, Jaana: 269 jyväskyläläistä ei kelpuuttanut palveluita.

Jyväskylä – Jyväskylän kaupungin tiedotuslehti

3/2011 (27.4.2011), 19 (Terveys ja hyvinvointi) Liinamaa, Arja: Tunnista riski-tekijät ajoissa. Kakkostyyppin diabetes huomataan usein myöhään.

Petäjävesi –lehti

7.9.2011 Lerkkanen, Lea: Havu-keskus järjestää apua arkeen.

VERKKOLEHDET ja –SIVUT v.2011

Ilkka

19.12. 2011 Henkilökohtaisen avun keskus Etelä-Pohjanmaalle. Luettavissa osoitteessa: <http://www.ilkka.fi/arki-ja-el%C3%A4m%C3%A4/lapset-ja-nuoret/henkilokohtaisen-avun-keskus-etela-pohjanmaalle-1.1116045> [Haettu: 8.1.2012].

Kansan Uutiset

31.1.2011 Lapsiperheiden hätä näkyy sosiaalipäivystyksessä. Luettavissa osoitteessa: <http://www.kansanuutiset.fi/tulosta/artikkeli/2453794> [Haettu:21.12.2011].

Pohjalainen

19.12. 2011 Henkilökohtaisen avun keskus Etelä-Pohjanmaalle. Luettavissa osoitteessa: <http://www.pohjalainen.fi/uutiset/maakunta/henkilokohtaisen-avun-keskus-etela-pohjanmaalle-1.1116046> [Haettu: 8.1.2012].

Radio Jyväskylä

13.4. 2011 Perämäki, Pertti: Sosiaaliamiesten kiireet kasvoivat. Luettavissa osoitteessa: http://www.radiojkl.fi/index.php?mw=sosiaaliamies+asiakasmaara+kasvu&option=com_sbsarticle&tmpl=blog&cat=1&cid=24547 [Haettu: 17.1.2012]

Radio Ramona

13.4. 2011 Perämäki, Pertti: Sosiaaliamiesten kiireet kasvoivat. Luettavissa osoitteessa: http://www.radioramona.fi/index.php?mw=sosiaaliamies+asiakasm%C3%A4%C3%A4r%C3%A4+kasvu&option=com_sbsarticle&tmpl=blog&cid=24547&cat=1 [Haettu: 17.1.2012].

Radio Sata

13.4. 2011 Perämäki, Pertti: Sosiaaliamiesten kiireet kasvoivat. Luettavissa osoitteessa: http://www.sata.fi/index.php?mw=sosiaaliamies+asiakasm%C3%A4%C3%A4r%C3%A4+kasvu&option=com_sbsarticle&tmpl=blog&cid=24547&cat=1 [Haettu: 17.1.2012].

YLE Keski-Suomi

13.4.2011 Sosiaaliamies: Elämä tuilla todella niukkaa. Sosiaalitukien tarve kasvoi viime vuonna Keski-Suomessa ja pitkäaikaistyöttömyys on tullut jäädäkseen. Näin todetaan sosiaaliamiesten tänään julkistetussa raportissa. Luettavissa osoitteessa: http://yle.fi/alueet/keski-suomi/2011/04/sosiaaliamies_elama_tuilla_todella_niukkaa_2511355.html [Haettu: 6.1.2012].

6.7.2011 Lasten hätä näkyy sosiaalipäivystyksen tilastoissa. Luettavissa osoitteessa: http://yle.fi/alueet/teksti/keskisuomi/2011/07/lasten_hata_nakyy_sosiaalipäivystykseen_tilastoissa_2707415.html [Haettu: 5.1.2012].

YLE Pohjanmaa

20.12.2011 Vaikeavammaisille työnantajille tukikeskus – Vaikeavammaisille työnantajille tukea tarjoava apukeskus aloittaa toimintansa vuoden vaihteessa Etelä-Pohjanmaalla. Keskus palvelee vaikeavammaisia työnantajia ja heidän henkilökohtaisia avustajiaan työsuhteen eri tilanteissa. Luettavissa osoitteessa:

http://yle.fi/alueet/pohjanmaa/2011/12/vaikeavammaisille_tyonantajille_tukikeskus_3118429.html [Haettu: 8.1.2012].

RADIO- JA TV-HAASTATTELUT v.2011

Radio Jyväskylä

13.4. 2011 Perämäki, Pertti: Sosiaaliasiamiesten kiireet kasvoivat. Kuunneltavissa osoitteessa:

http://www.radiojkl.fi/index.php?mw=sosiaaliasiamies+asiakasmaara+kasvu&option=com_sbsarticle&tmpl=blog&cat=1&cid=24547 [Haettu: 17.1.2012].

(Myös Radio Ramona ja Radio Sata, ks. linkit yllä)

YLE Radio Keski-Suomi

13.4.2011 Hytönen, Timo & Pennanen, Riikka: Sosiaaliasiamies Eija Hiekan haastattelu koskien sosiaaliasiamiehen tänään julkistettua selvitystä vuodelta 2010.

YLE TV2:n alueuutiset (Keski-Suomi)

13.4.2011 Kupla, Päivi: Sosiaaliasiamiehen vuotta 2010 koskevan selvityksen tiedotustilaisuus sekä sosiaaliasiamies Eija Hiekan ja Hannele Metsärannan haastattelu.

K O S K E
KESKI-SUOMEN
SOSIAALIALAN
OSAAMISKESKUS

Julkaisija

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus

Osoite:

Matarankatu 4
40100 Jyväskylä

www.koskeverkko.fi

